

Vysoká škola: <i>Prešovská univerzita v Prešove</i>	
Fakulta: Filozofická fakulta	
Kód: 1IPO/OSOC12b/15	Názov predmetu: Sociológia 1
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností: Druh vzdelávacích činností: Prednáška, Seminár Rozsah vzdelávacích činností: 1,1 hod. týždenne,	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný rok a semester štúdia:	
1.rok LS	učiteľstvo výchovy k občianstvu v kombinácii (VoB) učiteľstvo biológie a výchovy k občianstvu (BiVoB15) učiteľstvo ekológie a výchovy k občianstvu (EkVoB15) učiteľstvo fyziky a výchovy k občianstvu (FyVoB15) učiteľstvo geografie a výchovy k občianstvu (GeVoB15) učiteľstvo matematiky a výchovy k občianstvu (MaVoB15) učiteľstvo pedagogiky a výchovy k občianstvu (PgVoB15) učiteľstvo techniky a výchovy k občianstvu (TkVoB15) učiteľstvo maďarského jazyka a literatúry a výchovy k občianstvu (MjVoB) učiteľstvo rusínskeho jazyka a literatúry a výchovy k občianstvu (RsVoB) učiteľstvo telesnej výchovy a výchovy k občianstvu (TvVoB15) učiteľstvo dejepisu a výchovy k občianstvu (DeVoB12) učiteľstvo anglického jazyka a literatúry a výchovy k občianstvu (AjVoB12) učiteľstvo estetiky a výchovy k občianstvu (EsVoB14) učiteľstvo ukrajinského jazyka a literatúry a výchovy k občianstvu (UjVoB13) učiteľstvo hudobného umenia a výchovy k občianstvu (HuVoB15) učiteľstvo nemeckého jazyka a literatúry a výchovy k občianstvu (NjVoB12) učiteľstvo slovenského jazyka a literatúry a výchovy k občianstvu (SjVoB12) učiteľstvo ruského jazyka a literatúry a výchovy k občianstvu (RjVoB15) učiteľstvo rómskeho jazyka, literatúry a reálií a výchovy k občianstvu (Ro1VoB)
Odporúčaný semester: LS	
Stupeň štúdia: 1.	
Podmieňujúce predmety:	
Podmienky na absolvovanie predmetu: Spôsob hodnotenia a skončenia štúdia predmetu: Priebežné hodnotenie samostatná práca, test Predmet je ukončený skúškou. V priebehu semestra študent spracuje, prezentuje na seminári a odovzdá seminárnu prácu - prípravu na vyučovaciu hodinu. V priebehu skúškového obdobia realizuje vedomostný test a ústnu skúšku. Na získanie hodnotenia A (výborne) musí získať najmenej 92%, na získanie hodnotenia B 84%, na hodnotenie C najmenej 76%, na hodnotenie D 65%, na hodnotenie E najmenej 51%. Študent, ktorý získa menej ako 51% bude hodnotený stupňom FX. Výsledné hodnotenie sa vypočíta ako priemer hodnotenia seminárnej práce, vedomostného testu a ústnej odpovede.	
Výsledky vzdelávania: Absolvent predmetu dokáže: - zadefinovať a vlastnými slovami interpretovať základné pojmy z oblasti všeobecnej sociológie a určitých oblastí aplikovanej sociológie; - popísať a klasifikovať sociálne javy, ktoré sú determinujúce pre súčasné vývojové procesy v globalizujúcej sa spoločnosti;	

- charakterizovať základné paradigmy sociológie, uviesť charakteristiku vedeckej tvorby a teoretického prínosu zakladateľov sociológie;
- vlastnými slovami vysvetliť a zdôvodniť význam poznania sociálnych skutočností, ktoré ovplyvňujú skupinové a individuálne správanie a konanie ľudí v ich každodennom živote, osvojovanie si kultúrnych vzorcov správania a konania v procese socializácie;
- charakterizovať a interpretovať na základe súčasných sociologických teórií vývojové štádiá spoločnosti, predovšetkým vysvetliť dominujúce vývojové procesy v modernej a postmodernej spoločnosti;
- diskutovať o sociálnych, ekonomických, kultúrnych, environmentálnych a i. dôsledkoch vývoja globálnej spoločnosti, nastoľovať otázky týkajúce sa globálnych problémov súčasnej spoločnosti;
- vlastnými slovami interpretovať problematiku sociálnej štruktúry postindustriálnej spoločnosti, poukázať na špecifické znaky sociálnej stratifikácie postmodernej spoločnosti, rastu sociálnych nerovností až k nesúmerateľnosti, popísať a klasifikovať postavenie stredných tried v postmodernej spoločnosti, ich funkcie, špecifické znaky
- charakterizovať chudoby, jej prejavov v celosvetovom i národnom meradle, potrebu udržania sociálneho štátu, skupinovej solidarity, spolupráce; predstaviť fenomén bezdomovectva;
- vedieť vymedziť pojem kultúra, subkultúra, kontrakultúra, popísať a charakterizovať najvýznamnejšie črty súčasných mládežníckych subkultúr;
- charakterizovať sociálne útvary a skupiny, vlastnými slovami vedieť popísať interakcie sociálnych skupín;
- prezentovať seminárnu prácu venovanú analýze a charakteristike vybranej problematiky týkajúcej sa aktuálneho vývoja súčasnej spoločnosti, diskutovať a zdôvodniť jeho efektívnosť z hľadiska plánovaných edukačných cieľov predmetu sociológie.

Stručná osnova predmetu:

Sociológia ako samostatná veda. Vývojové fázy sociológie. Paradigmy sociologickej teórie. Súčasné teoretické koncepty spoločnosti. Typológia spoločností. Inštitucionalizácia. Sociologické poňatie globálnych problémov ľudstva. Sociálne, ekonomické, kultúrne, environmentálne aspekty globalizácie. Rímsky klub. Ekonomický rast, konzum a jeho environmentálne dôsledky. Sociálna zmena. Zdroje sociálnej zmeny. Civilizačný zlom. Sociálny vývoj. Indexy sociálneho vývoja. Ekogramotné spoločnosti. Štruktúrne rezy spoločnosti. Sociálne hnutia. Sociálna diferenciácia a stratifikácia. Typy stratifikačných systémov. Elity. Stredné triedy. Restratifikácia spoločnosti. Dolné triedy. Deklasifikovaní. Prekarizovaná práca. Chudoba ako sociálny jav. Sociálna mobilita. Typy mobility. Informačná revolúcia. Kultúra. Subkultúra. Mládežnícka subkultúra. Kontrakultúra. Spoločnosť sietí. Spoločenstvo. Komunita. Sociálne útvary a skupiny. Typológia sociálnych skupín. Vodecovstvo. Osobnosť a spoločnosť. Socializácia. Potreby, normy, hodnoty. Sociálna kontrola. Typy kontroly. Sociálna organizácia. Škola ako organizácia. Organizácia a byrokracia. M. Weber – klasická teória. Práca, pracovná skupina.

Odporúčaná literatúra:

BAUMAN, Z., 1999. Globalizace: důsledky pro člověka. 1. vyd. Praha: Mladá fronta. ISBN 80-204-0817-7.

BAUMAN, Z., 1997. Myslet sociologicky: netradiční uvedení do sociologie. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN 80-85850-14-1.

BAUMAN, Z.: 2006. Komunita. Hľadanie bezpečia vo svete bez istôt. Bratislava: Spolok slov. spisovateľov. ISBN: 8080612250.

BAUMAN, Z., 2002. Tekutá modernita. Praha: Mladá fronta. ISBN: 8020409661.

BĚLOHRADSKÝ, V., 2007. Společnost nevolnosti. Praha: Slon. ISBN: 978-80-86429-80-9.

GIDDENS, A., 1998. Důsledky modernity. Praha: Slon. ISBN 80-86429-32-6.

GIDDENS, A., 1999. Sociologie. Translated by Jan Jařab. Vyd. 1. Praha: Argo, 1999. ISBN 80-7203-124-4.

KELLER, J., 1997. Dvanáct omylů sociologie. Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN 80-7203-124-4.

KELLER, J., 2013. Posvícení bezdomovců. Úvod do sociologie domova. Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN 978-80-7419-155-8.

KELLER, J., 2012. Sociologie středních vrstev. Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN 9788074191091.

KELLER, J., 1997. Sociologie a ekologie. Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN 80-86429-43-1.

KELLER, J., 2010. Tři sociální světy. Struktura postindustriální společnosti. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN 978-80-7419-031-5.

KELLER, J., 2010. Tři sociální světy. Struktura postindustriální společnosti. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN 978-80-7419-031-5.

KELLER, J., 2012. Úvod do sociologie. Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN 80-85850-95-8

MAREŠ, P., 1999. Sociologie nerovnosti a chudoby. Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN 80-85850-61-3

MELKUSOVÁ, H. 2014. Sociológia. Prešov: Filozofická fakulta PU.

NOVOTNÁ, E., 2008. Základy sociologie. Praha: Grada Publishing a.s. ISBN 978-80-247-2396-9.

SEKOT, A. 2004. Sociologie v kosce. Brno: Paido. ISBN 80-7315-077-8

PONGS, A.: V jaké společnosti vlastně žijeme? Praha: ISV. 2000. ISBN: 80-85866-59-5.

Velký sociologický slovník, I., II. 1998. SÚ AV Praha: Karolinum. ISBN 80-85282-83-6.

Poznámky:

Hodnotenie predmetov:

Celkový počet hodnotených študentov: 213

A	B	C	D	E	FX
20%	11%	26%	12%	10%	20%

Vyučujúci:

doc. PhDr. Vladislav Dudinský, PhD., garant

PhDr. Helena Melkusová, PhD., prednášajúci, skúšajúci, vedúci semináru

Dátum poslednej zmeny: 01.09.2019

Schválil: doc. PhDr. Vladislav Dudinský, PhD.